

Az AUCP műhelyéből

A nyelv mint emlékezet címmel jelent meg tanulmánygyűjtemény a Partiumi Keresztény Egyetem tudományos lapja, az *Acta Universitatis Christianae Partiensis* műhelyéből, Pálfi József rektor és Maior Enikő korábbi rektorhelyettes, jelenleg rektori tanácsadó szerkesztésében.

Kezdjük a rejtélyes címmel: *A nyelv mint emlékezet?* Talán arra utal, hogy milyen a nyelv az emlékezetben, ez lenne tehát az emlékezeti, vagyis kihalt nyelv? Vagy éppen arra utal, hogy a nyelv megőrzi az emlékezetet, a hagyományt? Az első értelmezés a pusztulásra, a másik éppenséggel a fennmaradásra, a továbbadásra utal. A kötet nem ad egyértelmű választ a kérdésre. Talán éppen azért, mert nem kíván állást foglalni. Ám a cím nyilvánvaló utalás az identitásörző „emlékezhelyek” egyre népszerűbb fogalmára is. Példa Jan Assmanntól: *A kulturális emlékezet (Írás, emlékezés és politikai identitás a korai magaskultúrákban)*. Vagy egy másik munka: Hajnádý Zoltán *A kultúra mint emlékezet* című könyve, amelyben az orosz kultúra sajátos történetének, néprajzának jelentéseit, rejtélyeit fejtegeti. Ha ennek fényében tekintjük *A nyelv mint emlékezet* című kötet írásait, akkor a közös kapocs az lehet, hogy a nyelvi megnyilvánulások, különösen a nyelvi emlékek, a nevek mind az emlékezet őrzői.

*

A kötet jól elkülönülő egyszavas című fejezetekből áll. Nagyváradról,

a Partiumból kiindulva láthatóan táguló körökben járja körül az emlékezhelyeket: Partium – Bábel – Valóságajlítás – Kapcsolódások. A nagyváradai egyetemtől indulunk Pálfi József és Balázs Géza kalauzolásában, amelynek szimbolikus és szimmetrikus évszámai: 1660/1990; vagyis az első váradai református főiskola, valamint az előbb főiskola-, utóbb (1999) egyetemalapítás dátumával. További váradai és partiumi érdekeltségű írások: *A boldog Várad frazeológiája* (Balázs Géza), *Amikor Várad volt a világ közepe* (Tóth Ádám), *Szigetvárad, drámakézirat* (János Szabolcs), *A Partium regénye. A régió megjelenítése Tabéry Géza A Frimont-palota című regényében* (Albu-Balogh Andrea), a nagyváradai

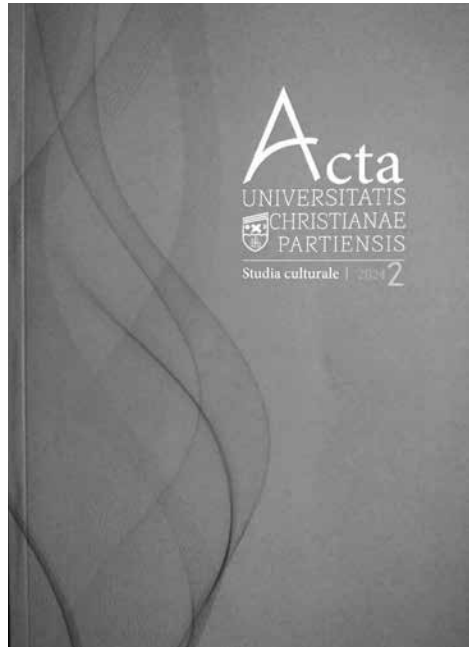
emlékezhelyek diákszemmel (Vigh Ivett-Barbara), majd pedig Székelyhíd alagútfolklorja (Szegedi Mária), érmihályfalvi temetői szimbólumok (Dihenes Zsuzsanna), sarmasági bálok (Szőlősi Vivien Erzsébet).

A Babel a kulturális és nyelvi öszszezavarodás, egyúttal a soknyelvűség, a sokkultúrájúság (ma inkább úgy mondják: multikulturalizmus) jelképe. Kiss Róbert Richárd kommunikációs példákat hoz a jelenségre. Keller Péter Gárdonyi világában mutatja ki Bábelt. Négy egyetemi hallgató a 2006-ban készült *Babel* című filmről írt esszét: Andó Réka, Bölöni Réka, Létai Eszter, Nagy Dóra Kata.

Valósághajlításon ugyancsak sok minden érthető. Elsősorban: a téves mítoszokra (urban legend), álhírekre, illetve önbecsapásra gondolhatunk ennek kapcsán. Várhelyi Csilla Bukta Imre festőművész világát, a művész szavaival egy „Másik Magyarországot” mutat be. A partiumi egyetemisták a valósághajlítás kapcsán az álhírekről és a viccekről értekeznek: Badar Ivett, Oláh Karola, Pápai Erika, Pap Nóra, Balázs Emőke.

Ha már kulturális és nyelvi rejtélyekről szó esett, akkor fejtegyünk egy kicsit tovább a 38 szerzőtől 40 írást tartalmazó kötet mélyebb jelentéseit.

Mi is az az AUCP? *Acta Universitatis Christianae Partiensis*, a Partiumi Keresztény Egyetem többnyelvű tudományos folyóirata. Az AUCP műhelyét partiumi tanárok és egyetemi hallgatók, valamint magyarországi kollégák alkotják. Az AUCP-t Balázs Géza egyetemi tanár indította el 2009-ben, 2024-ben pedig már a 6. évfolyama, összesen 12 száma látott napvilágot. A kötetek ingyenesen olvashatók a Partiumi

Keresztény Egyetem honlapján: <https://partium.ro/hu/tudomany/partium-kiado/acta-universitatis-christianae-partiensis>

*

Babel: 2021-ben Balázs Géza nagyváradi filmszemiotika óráján elemezték a hallgatók a *Babel* című filmet, amelynek témájából 2022-ben Budapesten diákkonferencia, Zamárdiban szabadegyetem szerveződött, valamint 2024-ben *Babel* címmel tanulmánykötet is megjelent.

Valósághajlítás: Balázs Géza szervezésében 2023-ban ezzel a címmel volt Budapesten diákkonferencia és Zamárdiban szabadegyetem, amelyen ugyancsak részt vettek partiumi egyetemi hallgatók, s ennek az anyaga is megjelent kötetben.

Kapcsolódások: Valamennyi szerző (munkatárs és tanítvány) és valamennyi írás kapcsolódik Balázs Géza

alkotói munkásságához a firkálástól az internetnyelvészetig.

Megvan tehát a közös pont: Balázs Géza egyetemi tanár, aki 2014-től tanít a Partiumi Keresztény Egyetemen. Éppen tíz éve. És 2024-ben töltötte be 65. életévét. Mivel erre semmilyen utalás nem történik, csak ezzel a nyomozással jöhetünk rá. Illetve talán a kötet fülszövege ad némi tájékoztatást, mert azt éppen ő írta: „A kultúra mélységét a múlt adja meg, a hagyomány, a nyelv: sőt a nyelvi hagyomány. A nyelv többszörösen kódolt emlékezetként szolgál. A mélyben a grammatika és az ősi szavak, ezekre épülnek a nyelvi emlékek, nyelvszókások, majd a felszínen a mindennapi nyelvhasználat...”

És ha ennyi nem lenne elég, vegyük észre, hogy a legelső, a fejezetek előtti vezető tanulmány Szentmártoni Szabó Gézától (*A Géza keresztnév története és kalendáriumi ünnepe*) bár a „Szócs Géza emlékére” alcímet viseli, azért kétszer is szerepel benne Balázs Géza neve is. Mint megtudtuk, Szócs Géza kezdeményezésére a „Gézák” rendszeresen összejártak február 25-én, azaz Géza napján. Sajnos, Szócs már csak egy égi kávéházból figyeli a Gézák evilági társaságát. És remélhetőleg örömmel tölti el, hogy a Partium Kiadó gondozásában ilyen sokszínű, értékes kötet jelent meg.

Takács Róbert